

Jéggel, vagy anélkül? – Klímaváltozás és ember az őskortól a középkorig.” időszaki kiállítás

Aquincumi Múzeum, Régi múzeumépület 2016. április 15. – október 31.

TÁRGYKATALÓGUS

Klímaváltozás és ember az őskortól a középkorig

JÉGGEL
VAGY
ANÉLKÜL?

Időszaki kiállítás, 2016.04.15–2016.10.31.

Climate Change and Human Environment
from the Prehistory to the Middle Ages

WITH
OR WITHOUT
ICE?

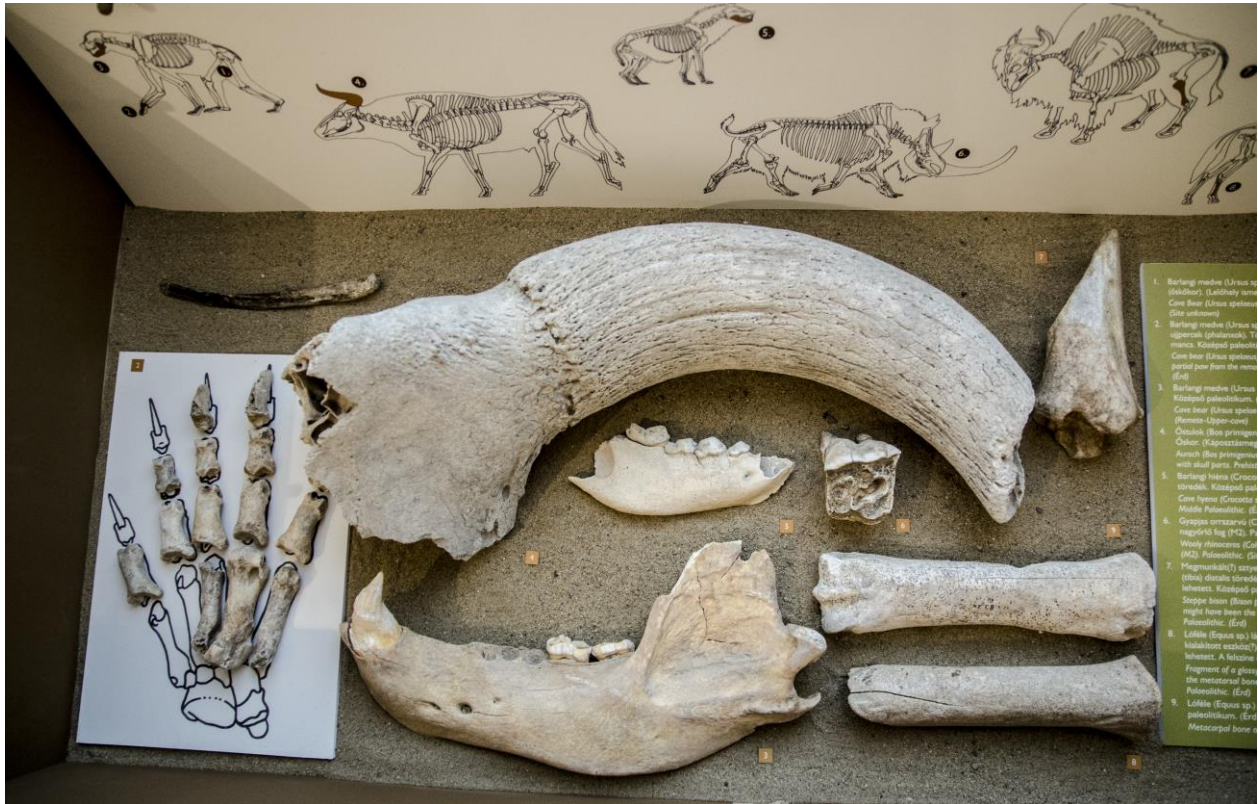
Temporary exhibition, 15.04.2016–31.10.2016.

Összeállította: Tóth Farkas Márton

Fotók: Szilágyi Nóra

1. vitrin (archeozoológia)

1. Barlangi medve (*Ursus spelaeus*) **péniszcsont** (os penis). (Gy. az.: P9.) Paleolitikum (őskőkor). (Lelőhely ismeretlen)

1. Cave Bear's (*Ursus spelaeus*) **baculum** (os penis). Palaeolithic. (Site unknown)

2. Barlangi medve (*Ursus spelaeus*) **kézközépcsontok** (metacarpusok) és **ujjpercek** (phalanxok). (Gy. az.: P16.) Több egyed maradványaiból kirakott részleges mancs. Középső paleolitikum. (Érd)

2. Cave bear's (*Ursus spelaeus*) **metacarpal bones** and **phalanges**. Assembled partial paw from the remains of multiple individuals. Middle Palaeolithic. (Érd)

3. Barlangi medve (*Ursus spelaeus*) **baloldali állkapocs** (mandibula). (Gy. az.: PR214.) Középső paleolitikum. (Remete-Felső-barlang)

3. Cave bear's (*Ursus spelaeus*) **left jawbone** (mandible). Middle Palaeolithic. (Remete-Upper-cave)

4. Őstulok (*Bos primigenius*) **baloldali szarvcsap és koponyatöredék**. (Leltározatlan.) Őskor. (Káposztásmegyér-Farkas-erdő)

4. Auroch's (*Bos primigenius*) **bone core of the horn** (cornual process of the forebone) **with skull parts**. Prehistoric. (Káposztásmegyér-Farkas-erdő)

5. Barlangi hiéna (*Crocotta spelaea*) **jobboldali állkapocs** (mandibula) töredék. (Gy. az.: P14.) Középső paleolitikum. (Érd, szórványlelet)

5. Cave hyena's (*Crocotta spelaea*) **right jawbone** (mandible) fragment. Middle Palaeolithic. (Érd, stray find)

6. Gyapjas orrszarvú (*Coelodonta antiquitatis*) **jobboldali felső nagyórló fog** (M₂). (Gy. az.: P50.) Paleolitikum. (Lelőhely ismeretlen)

6. Woolly rhinoceros's (*Coleodonta antiquitatis*) **upper right second molar** (M₂). Palaeolithic. (Site unknown)

7. Megmunkált (?) sztyepei bölény (*Bison priscus*) **baloldali sípcsont** (tibia) distalis töredéke. (Ltsz.: 68.2.22.) Fényes felületű, ék-szerű eszköz töredéke lehetett. Középső paleolitikum. (Érd)

7. Steppe bison's (*bison priscus*) **left tibia**, distal fragment. **Perhaps worked**, might have been the part of a wedge tool with a glossy surface. Middle Palaeolithic. (Érd)

8. Lóféle (*Equus* sp.) **lábközépcsont** (metatarsus) proximalis feléből kialakított eszköz(?). (Ltsz.: 68.2.21.) Fényes felületű, ütőszerű eszköz töredéke lehetett. A felszíne erősen gyökérnyomos. Középső paleolitikum. (Érd)

8. Fragment of a glossy hammer-like tool(?) made of the proximal end of the metatarsal bone of an equine (*Equus* sp.). With root marks. Middle Palaeolithic. (Érd)

9. Lóféle (*Equus* sp.) **kézközépcsont** (metacarpus). (Ltsz.: 80.20.14.) Középső paleolitikum. (Érd)

9. Metacarpal bone of an equine (*Equus* sp.). Middle Palaeolithic. (Érd)

1-2. fali panelek (paleolit kőeszközök)

Pattintott kőeszközök a Budai Várhegy őskőkori lelőhelyeiről (a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményéből):

Chipped stone tools from the Palaeolithic sites of the Buda Castle (from the collection of the Hungarian National Museum):

1. Forrásmészköbe ágyazódott **pattintott kőeszköz**. (Ltsz.: MNM Pb. 88/1048.) Szarukő. (kora: bizonytalan) Lelőhely: Budapest, I. ker. Országház utca 20.

1. Chipped stone tool embedded in limestone deposited by mineral springs. Hornstone. (dating uncertain)

2. **Pattintott kőeszköz**. (Ltsz.: MNM Pb. 52/33.) Radiolarit. (alsó paleolitikum, kb. 350 ezer év) Lelőhely: Budapest, I. ker. Úri utca 32.

2. Chipped stone tool. Radiolarite. (Lower Palaeolithic, approx. 350 000 years ago)

3. **Pattintott szilánk**. (Ltsz.: MNM Pb. 52/33.) Limnoszilicit. (kora bizonytalan) Lelőhely: Budapest, I. ker. Úri utca 32.

3. Chipped flake. Limnosilicite (dating uncertain)

Középső paleolit korú (kb. 50–60 ezer éves) pattintott kőeszközök:

Chipped stone tools from the Middle Palaeolithic (50–60 000 years ago):

4. Ívelt élű **kaparó**, vastos kavicszilánkon készült. (Ltsz.: 67.1.120.) Nummuliteszes kovakavics. (Érd, Fundoklia-völgy)

4. Curved **scraper** of a thick cobble flake. Flint pebble with nummulites inclusions (Érd, Fundoklia valley)

5. Ívelt élű **kaparó**. (Ltsz.: 67.1.149.) Kovásodott fa. (Érd, Fundoklia-völgy)

5. Curved **scraper**. Silicified wood (Érd, Fundoklia valley)

6. Völgyelt élű **kaparó**, nagy kavicszilánkon készült. (Ltsz.: 67.1.282.) Kvarcit. (Érd, Fundoklia-völgy)

6. Grooved **scraper** of a large pebble flake. Quartzite (Érd, Fundoklia valley)

Középső paleolitik korú (kb. 40–50 ezer éves) pattintott kőeszközök:

Chipped stone tools from the Middle Palaeolithic (40–50 000 years ago):

7. **Szakóca**. (Ltsz.: 71.1.2.) Nummuliteses kovakavics. (Remete-Felső-barlang)

7. **Hand-axe**. Flint pebble with nummulites inclusions (Remete-Upper-cave)

8. **Bifaciális** (*felületén kétoldali megmunkálású*) **levélkaparó**. (Ltsz.: 71.1.3.) Limnoszilit. (Remete-Felső-barlang)

8. **Leaf shaped bifacial** (*worked on both surfaces*) **scraper**. Limnosilicite (Remete-Upper-cave)

9. **Befejezetlen levélhegy**. (Ltsz.: 71.1.1.) Limnoszilit. (Remete-Felső-barlang)

9. **Unfinished, leaf shaped point**. Limnosilicite. (Remete-Upper-cave)

Felső paleolit korú (kb. 18–20 ezer éves) pattintott kőeszközök:

Chipped stone tools from the Upper Palaeolithic (approximately 18–20 000 years ago):

10. Magkőmaradékon kiképzett **kaparó és árvéső**. (Ltsz.: 98.1.109.) Radiolarit. (Budapest I. kerület, Corvin tér)

10. Core scraper and burin. Radiolarite. (Corvin Sq., Budapest I)

11. Szilánkon készült atipikus **vakaró**. (Ltsz.: 98.1.112.) Radiolarit. (Budapest I. kerület, Corvin tér)

11. Atypical flake scraper. Radiolarite. (Corvin Sq., Budapest I)

12. Tompított hátú **penge**. (Ltsz.: 98.1.173.) Radiolarit. (Budapest I. kerület, Corvin tér)

12. Blunt back blade. Radiolarite. (Corvin Sq., Budapest I)

13. Rövid szilánkon készült **vakaró**. (Ltsz.: 98.1.215.) Radiolarit. (Budapest I. kerület, Corvin tér)

13. Short flake scraper. Radiolarite. (Corvin Sq., Budapest I)

14. **Magkő töredék**, jobb élén használati nyommal. (Ltsz.: 98.1.349.) Radiolarit. (Budapest I. kerület, Corvin tér)

14. Fragment of a core with wear marks on the right edge. Radiolarite. (Corvin Sq., Budapest I.)

Felső paleolit korú (kb. 16–17 ezer éves) pattintott kőeszközök:

Chipped stone tools from the Upper Palaeolithic (approx. 16–17 000 years ago):

15. Egyszerű **penge**, csúcsa letört. (Ltsz.: 68.1.8.) Tűzkő. (Budapest III. kerület, Csillaghegy, Hegyalja utca 18)

15. Simple blade with broken tip. Flint. (Csillaghegy, Hegyalja str. 18, Budapest III)

16. Törött pengén készült **vakaró**. (Ltsz.: 68.1.21.) Tűzkő. (Budapest III. kerület, Csillaghegy, Hegyalja utca 18)

16. Scraper made of a broken blade. Flint. (Csillaghegy, Hegyalja str. 18, Budapest III)

17. Retusált (*utólag, apró pattintásokkal finoman megmunkált élű*) **penge**. (Ltsz.: 68.1.25.) Tűzkő. (Budapest III. kerület, Csillaghegy, Hegyalja utca 18)

17. Retouched (*edge formed by fine chipping*) **blade**. Flint (Csillaghegy, Hegyalja str. 18, Budapest III)

18. Retusált **szilánk**. (Ltsz.: 68.1.33.) Kárpáti radiolarit. (Budapest III. kerület, Csillaghegy, Hegyalja utca 18)

18. Retouched flake. Carpathian radiolarite. (Csillaghegy, Hegyalja u. 18, Budapest III)

2. vitrin (Corvin téri paleolit lábnyom)

Egy felnőtt bal és egy gyermek jobb **lábnyoma**. A *ságvári kultúra* modern emberei (*Homo sapiens sapiens*) hagyták hátra őket a parti fövényben 18–20 ezer évvel ezelőtt. 1997-ben, több állatnyommal együtt kerültek elő a Budapest, I. kerületi Corvin tér régészeti feltárása során.

Footprints from the Corvin Square

The left footprint of an adult, and the right footprint of a child. Modern people (*Homo sapiens sapiens*) of the *Ságvár Culture* have left them behind in the sand of the riverbank 18–20 thousand years ago. They were found along with several animal footprints in 1997 during the archaeological excavations at the Corvin Square, Budapest I.

3. vitrin (neolitikum):

Cipó alakú alsó őrlőkövek és marokkő. (Ltsz.: 2012.1.4976-4978.) Dunántúli Vonaldíszes Kerámia kultúrája, Kr. e. 5200–5000 (Budapest XXII. kerület, Növény utca). A még használatos, ép kövek eltemetése őrlőfelülettel lefelé, a mindennapi kenyér és a föld termékenységének biztosítását célzó termékenységi szertartás része lehetett.

Bar-shaped lower grindstone and handstone. Transdanubian Linear Pottery Culture, 5200–5000 BC (Növény str., Budapest XXII). The custom of burying complete, usable grindstones with the grinding surfaces facing downwards must have been a part of a ritual carried out to ensure the fertility of the soil and large harvest.

3. fali panel (neolitikum):

Emberi arccal ellátott, festett edény töredéke és rekonstrukciója. (Ltsz.: 2015.2.325.) Dunántúli Vonaldíszes Kerámia kultúrája, Kr. e. 5200–5000 (Budapest III. kerület, Királyok útja 293). Az újkőkori hitvilág kellékei közé tartozó, emberi arccal ellátott edények, a bennük szimbolikusan elhelyezett javak – így a közösség élelmét biztosító vetőmag – védelmére szolgálhattak.

Fragment and reconstruction of a painted vessel decorated with a human face. Transdanubian Linear Pottery Culture, 5200–5000 BC (Királyok útja/str. 293, Budapest III). The face vessels must have been part of the ritual equipment in the Neolithic. Their role was probably to protect the goods that were symbolically placed in them (for example the sowing that granted food for the community).

4. fali panel (rézkor – kora bronzkor)

Bekarcolt, szimbolikus ábrázolásokkal díszített, kora bronzkori kerámia edény. (Ltsz.: 83.1.1.) Nagyrévi kultúra, Kr. e. 2200–1900. (Budapest XI. kerület, Pannonhalmi út 25/b). Az ábrázolás középpontjában egy nagyméretű, felemelt karú, stilizált emberi alak áll, felemelt kezeiből zeg-zug vonallal jelezve, kétoldalt folyik az életet adó víz. Mellette jobb és baloldalon egy nagyobb és egy kisebb körábrázolás a Napot és a Holdat jelképezi. Az edényen látható fordított nézetű jelképrendszer valószínűleg teremtésmítoszzal hozható összefüggésbe, a kora bronzkori ember és az őt körülvevő világ, a természeti környezet rendkívül szoros kapcsolatát mutatja.

Early Bronze Age ceramic vessel decorated with incised symbolic depictions. Nagyrév Culture, 2200–1900 BC. (Pannonhalmi str. 25/b, Budapest XI). The depiction is centered around a large, abstract human figure. Zigzag lines, starting from his raised hands symbolize the flow of the life-bringing water. On his left and right a smaller and a larger circle symbolize the Sun and the Moon. The reverse projection symbolism of the vessel is probably to be associated with a creation myth, reflecting the close relationship of the Bronze Age people and their natural environment.

4. vitrin (rézkor – kora bronzkor)

1. Késő rézkori gödörből származó kagylóhéjak. (Gy. sz.: Ó/2979/15/2015.) Badeni kultúra, Kr. e. 3500–2800. (Budapest XIII. kerület, Szabolcs utca 33.)

1. Shells from a Late Copper Age pit. Baden Culture. 3500–2800 BC. (Szabolcs str. 33, Budapest XIII)

A 19. századig használt, ősi halászeszközhöz hasonló leletek mutatják a vizeknek a rézkor végi és kora bronzkori közösségek ételmezésében betöltött jelentőségét.

Water was always of great significance in feeding mankind. These finds are similar to ancient fishing tools used until the end of 19th century. They clearly show the importance of aquatic resources in the nourishing of the Late Copper and Early Bronze Age communities.

2. Kora bronzkori, szarvasagancsból faragott szigony. (Ltsz.: 2012.4.4622.) Harangedényes kultúra, Csepel-csoport, Kr. e. 2500–2300. (M0 Szigetszentmiklós-Üdülősor)
2. Early Bronze Age harpoon carved of deer antler. Bell Beaker Culture, Csepel Group, 2500–2300 BC. (M0 Szigetszentmiklós-Üdülősor)

3. Késő rézkori csont halpecek (horoghoz hasonlóan használt, felcsalizott horgászszerszög). (Gy. sz.: Ó/2979/14/2015.) Badeni kultúra(?), Kr. e. 3500–2800. (Budapest XIII. kerület, Szabolcs utca 33.).

3. Late Copper Age fishing-toggle (fishing tool used similarly to fishing hooks). Baden Culture(?), 3500–2800 BC. (Szabolcs str. 33, Budapest XIII)

5. fali panel (bronzkor)

1. Bronz peremes balta. (Ltsz.: 73.2.19.) Vatyá kultúra, Koszider fázis, Kr. e. 1500 körül. (Remete-Felső-barlang)

1. Bronze flanged axe. Vatyá Culture, Koszider phase, around 1500 BC. (Remete-Felső-cave)

2. Bordás díszű bronz tokosbalta. (Ltsz.: 2003.19.1.) Urnamezős kultúra, Kr. e. 1200–800. (Ismeretlen lelőhely)

2. Bronze socketed axe, ribbed. Urnfield Culture, 1200–800 BC. (Site unknown)

3. Nyélnyújtványos bronz sarló. (Ltsz.: 61.22.1.) Urnamezős kultúra, Kr. e. 1200-800. (Ismeretlen budapesti lelőhely)

3. Bronze tanged sickle. Urnfield Culture, 1200–800 BC. (Unknown site in Budapest)

4. Gombos végű bronz sarló. (Ltsz.: 61.21.1.) Urnamezős kultúra, Kr. e. 1200–800. (Budapest XVII. kerület, Szárny utca 5.)

4. Bronze knob sickle. Urnfield Culture, 1200–800 BC. (Szárny str. 5, Budapest XVII)

5. vitrin (bronzkor)

Kora bronzkori épület átégett, agyag faltapasztás darabjai az egykori faszerkezet lenyomatával. Harangedényes kultúra, Csepel-csoport, Kr. e. 2500-2300. (Budapest, XI. ker. Sopron út 60.)

Burnt clay (daub) wall fragments from an Early Bronze Age building with the imprint of the original wooden structure. Bell Beaker Culture, Csepel Group, 2500–2300 BC. (Sopron str. 60, Budapest XI)

6. vitrin (mamutok)

1. Gyapjas mamut (*Mammuthus primigenius*) **bébi baloldali felső tejfoga.** (Gy. az.: P15.) Középső paleolitikum. (Érd)

1. Upper left milk tooth of a woolly mammoth (*Mammuthus primigenius*) **baby.** Middle Palaeolithic. (Érd)

2. Fiatal gyapjas mamut (*Mammuthus primigenius*) **jobboldali alsó nagyórló fogának (M₂) töredéke.** (Gy. az.: P50.) Középső paleolitikum. (Érd)

2. Fragment of the bottom right second molar (M₂) of a young woolly mammoth (*Mammuthus primigenius*). Middle Palaeolithic. (Érd)

3. Gyapjas mamut (*Mammuthus primigenius*) **állkapocs (mandibula) töredéke foggal.** (Gy. az.: PR576.) Középső paleolitikum. (Érd)

3. Jaw bone (mandible) and tooth fragment of a woolly mammoth (*Mammuthus primigenius*). Middle Palaeolithic. (Remete-Upper-cave)

7. vitrin (vaskor)

1. Fazekaskorongon készült bögre. (Ltsz.: 2011.12.238.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

1. Wheeled ceramic mug. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

2. Kézzel formált tál. (Ltsz.: 2011.12.290.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

2. Hand-shaped ceramic bowl. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

3. Kézzel formált, bütyökdíszes fazék. (Ltsz.: 2011.12.234.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő).

3. Hand-shaped pot with knob decorations. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

4–6. Kerámia orsógombok. (Ltsz.: 2011.12.440, 2011.12.454, 2011.12.476.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

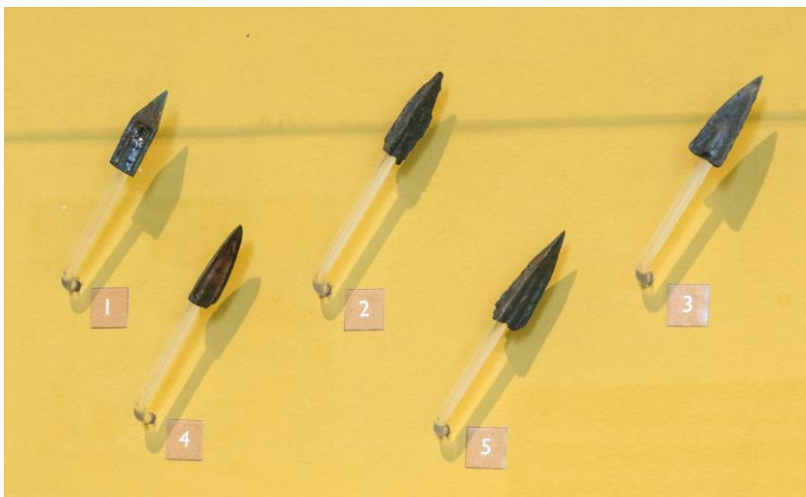
4–6. Ceramic spindle whorls. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

7. Csont tű. (Ltsz.: 2011.11.19.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Budapest XV. kerület, Rákospalota-Újmajor)

7. Bone needle. Scythian Period, 6–5 centuries BC. (M0 Rákospalota-Újmajor, Budapest XV)

6. fali panel (vaskor)

1–5. Bronz nyílhegyek. (Ltsz.: 2011.12.15, 2011.12.239, 2010.13.4, 2010.13.9, 2010.13.14.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (1–2. M0 Soroksár, Akácos-dűlő; 3–5. M0 Budapest XV. kerület, Rákospalota-Újmajor)

1–5. Bronze arrowheads. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (1–2. M0 Soroksár, Akácos-dűlő; 3–5. M0 Rákospalota-Újmajor, Budapest XV)

6. Vas zabla. (2011.12.175-176.) Szkíta kor, Kr. e. 6–5. század. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

6. Iron curb. Scythian Period, 6–5th centuries BC. (M0 Soroksár, Akácos-dűlő)

7. fali panel (római)

1. Egyfülű kerámiakorsó. (Ltsz.: 86.7.40.) Római kor, Kr. u. 2–3. század. (Budapest III. kerület, Bécsi úti temető)

1. One-handed ceramic jug. Roman Period, 2–3rd centuries AD. (Bécsi str. cemetery, Budapest III)

2. Üvegpohár. (Ltsz.: 91.2.131.) Római kor, Kr. u. 3. század utolsó harmada – 4. század eleje. (Budapest III. kerület, Bécsi úti temető)

2. Glass cup. Roman Period, last third of the 3rd century AD. (Bécsi str. cemetery, Budapest III)

3. Vas szőlő- és gyümölcsmetsző kés (kacor). (Ltsz.: 2008.4.44.) Római kor, Kr. u. 1–3. század. (Budapest III. kerület, Csúcshegy-Harsánylejtő)

3. Iron pruning knife. Roman Period, 1–3rd centuries AD. (Csúcshegy-Harsánylejtő, Budapest III)

4. Szőlőmagok. Római kor, Kr. u. 2–3. század. (Budapest, II. kerület, Vitéz u. - Gyorskocsi u.)

4. Grape seeds. Roman Age, 2–3rd centuries AD. (Vitéz str.-Gyorskocsi str., Budapest II)

8. vitrin (római)

Szőlőfürtöt és szőlőlevelet ábrázoló stukkótöredékek. (Ltsz.: 98.25.3, 98.25.156, 98.25.212, 98.25.33210) Római kor, Kr. u. 3. század eleje. (Budapest III. kerület, Búvár u. - Folyamőr u.)

Az aquincumi katonaváros északkeleti régiójában álló városi villa maradványai között több, márványozást imitáló falfestményekkel gazdagon díszített, mozaikpadlóval burkolt helyiség és a villához tartozó, különálló fürdőépület került napvilágra. Az egyik helyiség mozaikpadlóját fedő, közel 200 darab stukkótöredék közt nagy számban találhatók szőlőlevelek, szőlőfürtök, szőlőindák, női- és férfialakok, gyümölcsökkel teli kosárcák, szőlőmetsző kést tartó kéz, valamint stukkópárkányok és stukkóféloszlopok részletei. Az

ábrázolások Dionysos isten kultuszával és ünnepi menetével hozhatók kapcsolatba. A kosarakban ábrázolt gyümölcsök és a szőlőmetsző kés részlete szüretelő jelenetet sejtet. Hasonló szőlőindát és szőlőfürtöt ábrázoló stukkótöredékeket ismerünk a katonaváros másik, gazdagon díszített épületéből (Laktanya utca), illetve a csúcshegyi villából, de a legiotábor egyik centurio házát díszítő falfestményen, kosárba szedett vörös szőlők- és vállán átvetett rúdra akasztott, szőlőkkel megrakott kosarakat cipelő, szüretelő figura alakja is fennmaradt.

Stucco fragments depicting grapes and vine leaves. Roman Period, beginning of the 3rd century AD. (Búvár str.-Folyamőr str., Budapest III)

An urban villa was unearthed in the north-eastern area of Aquincum's military town. Amongst its remains many richly decorated rooms, came to light: wall paintings imitating marble, floors covered with mosaic and a separate bathhouse belonging to the villa. 200 fragments of a stucco were scattered over the mosaic floor of one of the rooms. The murals depicted vine leaves, bunches of grapes, male and female figures, baskets filled with fruits, a hand holding a pruning knife, details of stucco cornices and engaged columns. These depictions can be associated with the cult and parade of Dionysos. The fruits in the baskets and the detail of the pruning knife indicate a harvesting scene. Similar vines and bunches of grapes may be observed on stucco fragments from another richly decorated building in the military town (Laktanya str.), and from the villa at Csúcshegy. A surviving mural in one of the centurions' houses in the legionary camp shows red grapes in a basket along with a harvesting figure carrying baskets full of grapes on a rod over his shoulders.

8. fali panel (népvándorlás kor)

Vas kolomp. (Ltsz.: 76.2.4.) Füle és nyelve hiányzik. Hun kor, Kr. u. 5. század közepe. (Budapest XIV. kerület, Vezér út-Egressy út)

Iron cowbell. Hanger and clapper missing. Hun Period, middle of the 5th century AD. (Vezér str-Egressy str, Budapest XIV)

9. vitrin (szarmata)

Peremhajtású kézi malom őrlőkövei. (Gy. sz.: Gy.N.141/12/2014.) Szarmata, Kr. u. 3–5. század. (Pécel-Pesti út)

A malom felső, homorú kövét forgatva a két kő között őrölték lisztté a gabonaszemeket.

Grinding stones of a hand-mill (quern). Sarmatian Period, 3–5th centuries AD. (Pécel-Pesti str.)

The cereals were ground into flour between the two stones by rotating the upper concave stone.

9. fali panel (középkor)

1–2. Csont korcsolyák. (Ltsz.: 2005.1.3136.1, 2005.1.3201.22.) Árpád-kor, Kr. u. 12–13. század. (Budapest XI. kerület, Kőérberek-Tóváros Lakópark, Kána falu)

1–2. Bone skates. Arpadian Age, 12–13th centuries AD. (Kőérberek-Tóváros subdivision, Budapest XI, medieval village of Kána)

3. Csont korcsolya. (Ltsz.: 96.94.9.) Középkor, Kr. u. 13–14. század. (Budapest I. kerület, Várfok utca 7–9.)

3. Bone skate. Middle Ages, 13–14th centuries AD. (Várfok str. 7–9, Budapest I)

10. fali panel (középkor)

1. Vizacsontok. Középkor és török kor. (Budapest, I. kerület, Fő u. 2., Petermann bíró u. 9., Széll Kálmán tér, Várkert Bazár)

1. Sturgeon bones. Middle Ages, Ottoman Period. (Fő str. 2, Petermann bíró str. 9, Széll Kálmán sq., Várkert Bazaar, Budapest I)

2. Kerámia hálónéhezék. (Ltsz.: 72.99.1.) Középkor, Kr. u. 15. század. (Budapest XIII. kerület, Margit-sziget, Domonkos kolostor)

2. Ceramic net weight. Middle Ages, 15th century AD. (Dominican Cloister, Margaret Island, Budapest XIII)

3. Köpús vas szigony. (Ltsz.: 2009.41.1001.) Középkor, Kr. u. 15. század. (Budapest XXI. kerület, Csepel-Szabadkikötő)

3. Iron harpoon. Middle Ages, 15th century AD. (Csepel-Freeport, Budapest XXI)

10. vitrin (tafonómia)

1. Vesszőkosár maradványa. (Ltsz.: 2016.35.1.2.) Római kor, Kr. u. 2. század. (Budapest, XI. ker. Hunyadi János út)

1. Remains of a wicker basket. Roman Period, 2nd century AD. (Hunyadi János str., Budapest XI.)

2. Fa tányér. (Ltsz.: 67.30.4.) Középkor, Kr. u. 15. század. (Budapest I. kerület, Dísz tér 8.)

2. Wooden plate. Middle Ages, 15th century AD. (Dísz Sq. 8, Budapest I)

3. Fa tálka fogófüllel. (Ltsz.: 66.47.91.) Középkor, Kr. u. 14. század. (Budapest I. kerület, Dísz tér 10.)

3. Small wooden bowl with handle. Middle Ages, 14th century AD. (Dísz Sq. 10, Budapest I)

4. Fa (teke-) golyó. (Ltsz.: 99.101.21.7.) Középkor, Kr. u. 13. század. (Budapest I. kerület, Dísz tér 17.)

4. Wooden (bowling-)ball. Middle Ages, 13th century AD. (Dísz Sq. 17, Budapest I)

5. Fa evőkanál. (Ltsz.: 66.47.4.) Középkor, Kr. u. 14. század. (Budapest I. kerület, Dísz tér 10.)

5. Wooden table spoon. Middle Ages, 14th century AD. (Dísz Sq. 10, Budapest I)

6. Bőr csizma. (K/4857) Középkor, Kr. u. 15. század. (Budapest I. kerület, Szent György utca 4.)

6. Leather boot. Middle Ages, 15th century AD. (Szent György str. 4, Budapest I)